

1567

1893

o. XVII, 291.

9

PROPOSI-
TIONES THEOLO-
GICÆ DE LEGE ET
Euangelio, in quibus sum-
ma & ordo Theologiæ
proponitur.

Alex Nabod.

Disputabuntur 25. die Octobris;

VVITEBERGAE.

M. D. L.

*Polysteno vno
tuo M. Danck
missit h. vno
vno.*

PROPOSI

TIONES THEOLO

GICAE DE LEGE ET

Evangelio, in quibus sum

ma & ordo Theologiae

proponitur.

Alex. Nishop.

Dissertationum 27. die Octobris

WITTEBERGAE.

M. D. L.

50

Faint handwritten text, possibly a library stamp or note.

DISPVATIO.

I.

Duo sunt principalia capita totius sacrosanctæ Theologiæ, Lex scilicet & Euangelium.

II.

In his duobus tota doctrina de regno Dei continetur, & omnes articuli catholicæ fidei summam proponuntur.

III.

Necessaria est igitur homini ad salutem animæ uera Legis & Euangelij cognitio, quam qui non habet, nec partem in regno Dei habet. Nam noticia necessario præcedit fiduciam in adulto.

IIII.

Lex est tota sapientia spiritalis de Deo & regno eius in tota natura rationali, docens quæ sit essentia & voluntas Dei, Item qualis sit homo à Deo creatus, & quomodo à Satana propter inobedientiam erga Deum, quem libera voluntate seductus, deseruit, corruptus sit.

À ij

Ita

Ita Lex totum regnum Dei iam in nobis destructum, & regnum Satanæ in nobis institutum toti generi humano ostendit, & nos populum & mancipia Satanæ ex uno patre nostro Adamo natos esse conuincit.

VI.

Lex .n. sua natura et per se sancta est, & tantum ostendit totum genus humanum esse peccatum, subiectum maledictioni Dei & potestati Satanæ, & cum ipso condemnatum ad mortem æternam.

VII.

Euangelium uero docet, quod sicut ex uno homine iniusto in totum genus humanum peccatum & stipendium peccati, mors æterna, per naturalem natiuitatem propagatur, Ita & ex uno homine iusto Iesu Christo iusticia & uita æterna cum spirituali regeneratione omnibus hominibus istum secundum hominem filium Dei ab ipso inter se & totum humanum genus mediatorem constitutum fide cordis apprehendentibus donatur.
Rom. vi.

VIII.

Ita per Euangelium imago & regnū
Satanae in nobis mortificatur, deletur &
destruitur usq; ad finem, & imago &
regnum Dei in nobis instauratur sicut
scriptum est, Euangelium est potentia
Dei ad salutem omni credenti.

IX.

Neq; tamen hic quisquam imaginari
debet ipsum sonum Euangelij, ceu uer-
ba magica, tantam uim et efficaciam
habere, ut hominem transforment, sed
cogitet Spiritum sanctum per uerbum
vocale & Sacramentum uisibile esse
efficacem, & simul cum uerbo regnum
Dei in auscultantibus Euangelio ope-
rari. Iuxta illud, uerba mea sunt spiritus
& uita. Item Spiritus uiuificat, litera
mortificat.

X.

Quia uero omne multiplex indistin-
ctum parit confusionem, utrumq; hoc
principale totius sacrae scripturae caput
in certos articulos subdiuidimus, Atq;
adeo perspicue & plane totam doctrinā

A iij Christis

Christianam proponemus, ut nemo
conqueri queat se eam propter nimiam
subtilitatem & prolixitatem percipere
& cordi insculptam secum circumferre,
ut iustum & necessarium est, nō posse.

XI.

Lex continet tres articulos.

i. de una essentia Dei & tribus personis
deitatis.

ii. de creatione omnium uisibilium &
inuisibilium, & de statu hominis ante
lapsum.

Homo est creatus ad imaginem Dei.

iii. de statu hominis post lapsum.

Homo est propter inobedientiam suam
ad imaginem Satanæ corruptus & man-
cipium eius factus.

XII.

Hi articuli fidei cum rationi huma-
næ naturaliter nequaquam perfecte no-
ti sint, Neq; integra Legis noticia natu-
raliter homini inest. Nam etsi uerū est
aliquas noticias legales nobis natura im-
pressas esse, ut Deum esse mentem bo-
nā creatricem & cōseruatricem omniū,
causam

causam boni in tota rerū natura cui debeatur reuerentia & obedientia, ut scripserunt multi sapientes Ethnici, Simonides, Plato, Cicero & Paulus Rom. 1. ij. Item mentem hominis, ceu per densam nebulam uidere, naturam humanam à Deo non talem, qualis nunc est conditam, Sed propria voluntate deteriore factam esse, Tamen neq; de regno Dei in genere humano, neq; de regno Sata-næ in natura humana homo naturali ratione quicquam intelligit.

Neq; possunt ulli hypocritæ, qui fingunt hominem suis operibus secundum legem Dei factis iustum fieri & manere coram Deo & promereri uitam æternā propria obedientia Decalogi, hoc argumentum refutare.

Perfecta noticia Dei, imaginis & regni Dei, Item imaginis & regni Sata-næ in homine non est naturaliter nota humanæ rationi.

Lex est perfecta noticia Dei, imaginis & regni eius. Item imaginis & regni Satanæ in homine, Ergo noticia

A iij legis

legis non est naturalis ulli homini quan-
tumuis præstanti.

XIII.

Lex enim spiritualis est, Homo au-
tem carnalis, ex omnib. & summis suis
uiribus nihil intelligens de regno Dei,
Imo regnum Satanæ in sese pro regno
Dei habens, & contra omnes damnan-
tes suam religiõem & εἰδωλολατρίαν hor-
ribiliter furens. Ioh. 14. 15. 16. 17.

XIIII.

Hic genuinus sensus legis Dei ma-
xime urgendus est cõtra hypocriticam
Ecclesiam, quæ neglecta uera sententiã
legis abominandas corruptelas Euange-
lij cõminiscitur, & fingit hominem per
iusticiam legis uerè iustificari corã Deo,
cum homo ne quidem intelligat uere
quid sit Lex.

XV.

Blasphema vox est Occam & aliorum
Theologastrorum, qui docent hominẽ
ex puris naturalib. posse implere legem
Dei. Cum .n. homo, inquit, uxorem
liberos & amicos sine gratia Dei plus
quam

quam semetipsum diligere possit, Multo magis Deum summum bonū supra omnia ex proprijs suis uiribus diligere poterit.

XVI.

Hæc sunt diabolica mendacia cōtra ueritatem Dei in miserum genus humanum sparsa. Nam hic manifeste docetur filium Dei frustra passum & mortuū & ipsum mendacem esse, cum dicit, Ego ueni ut impleam legem, hoc est, ut instaurem regnū Dei in humana natura, quod in ea per legem Dei destructum esse ostenditur, iuxta illud, Propter hoc uenit filius Dei, ut destruat opus diaboli. In summa, tota sacra scriptura est merum mendacium, si homo potest proprijs uiribus satisfacere legi Dei.

XVII.

Deniq; cum nemo sanus negare possit hos tres articulos necessario semper docendos esse, affirmamus legem Dei in Ecclesia Christi perpetuo retinendā, inculcandam & acuendam esse generi humano. Deut. ii.

A v Sed

XVIII.

Sed dicis, Vbi Lex ante Mosen?
Adam 930. annos omnes filios suos diligentiſſime edocuit, & dixit, Ego primus homo in principio ad imaginem Dei creatus ſum, particeps ſapientiae, iuſticiae & beatitudinis Dei, ut vobiſcū in aeternū vitam diuinam uiuerem, Sed Satanus ſeduxit matrem ueſtram & nos ſub poteſtatem ſuam propter tranſgreſſionem noſtrā mandati Dei adeptus ad imaginē ſuam corrupit, & nobis characterem ſuum impreſſit &c. Hoc eſt nō tantū docere, ſed uidendam & palpan- dam dare legem Dei. Idem fecerunt cū ipſo & poſt ipſum reliqui ſancti patres, Seth, Enos, Kenan, Malaleel, Mathuſalah, & alij uſq; ad diluuium, poſtea Noha, primi mundi Theologorū ſupra dictorum diſcipulus, doctōr legis in nouo mundo fuit uſq; ad 7. annum 2. mil- lenarij, cuius doctōr fuit Abrahā, Iſaac & reliqui ſancti patres familias uſq; ad exitum ex Aegypto, ubi latiſ propaga- to genere humano Lex obſcurior facta digito

digito dei conscripta, terribiliter ab ipso
toti populo suo proponitur, & additur
seuerum mandatum, ut eam omnes au-
diant, Deut. 4. 5. 6. 7. 10. & 11.

XIX.

Ibidem 27. dicit Deus, Maledictus
omnis qui non permanserit in omnibus,
quæ scripta sunt in libro legis, ut faciat
ea.

XX.

Hanc vocem legis suæ Deus uult
perpetuo sonare in toto genere huma-
no, ut operante Spiritu sancto: qui est
efficax per prædicationem legis, om-
nes homines agnoscant Deum & se
ab eo ad imaginem ipsius in principio
creatos esse & ex primo patre suo A-
dam ad imaginem Satanæ corruptos,
eiusdemq; mancipia & æternæ mortis
reos esse. Nam nisi ex lege per Spiritum
sanctum homo perterrefactus fuerit, non
est capax beneficiorum filij Dei, quæ
Deus in Euangelio generi humano of-
fert, teste ipso Christo Matth. 11. Pau-
peres Euangelizantur, Item venite ad
me

me omnes &c. Item sani non indigent medico, Et Paulo Rom. 1. 2. 3. Reuelatur ira Dei de caelo &c. Omnes peccauerunt, Conclufit Deus omnes sub peccatum.

XXI.

Sed dicis, Concedo quidem nondum regeneratis esse proponendam & acuendam legem, ne tales, tenebris habentes obscuratum cor, ἀπληγκότες se metipfos tradant omni impudicitiae & laxent frenos omnibus diabolicis suis cupiditatibus. Non enim dubium est tales omnino impassibiles, qui prorsus dedoluerunt seu occalluerunt ad omnem sensum peccati cōculcare regnum Christi sibi oblatum, sicut sues margaritas cōculcant, & eos, qui praedicant talibus Euangelium, horribili peccato pollui, Sed regenerati non sunt sub lege.

XXII.

Respondeo. Verum est, Tamen debent perpetuo intueri legem propter tres causas.

1. Vt perpetuo intuitu uidentes in sese
imagis

Imaginem & regnum Satanæ adhuc re-
manere, nō seducantur à Synagoga Sa-
tanæ & credant, quod quatenus cari-
tas ad fidem & spem accedit eatenus
per iusticiam inhærentem in nobis uere
iustificemur coram Deo. Sed ex toto
corde suo, ex tota anima & ex omnibus
uiribus credant, se esse iustos propter
solam iusticiam in filio Dei inhæren-
tem fide apprehensam.

Satanas mille artifex est & facile se-
ducit Sanctos, si non perpetuo peccatū
suum intueantur, ut credant sese pro-
pter iusticiam spiritualem iam coram
Deo iustos esse. Nam Spiritus est ius-
ticia, Et quod natum est ex spiritu, spi-
ritus est, Et in filijs Dei semen Dei ma-
net. Sancti uero omnes nati sunt ex spi-
ritu Dei, Quicumq; enim spiritum Chri-
sti non habent non sunt Christi.

Et scit hostis filij Dei nos natura pro-
clives esse omnes ad superbiam & ap-
petere gloriam ueræ & perfectæ iustia-
ciæ con-

cia coram Deo. Igitur cum summōs
sanctos peccato & morte uincere & ex
regno Dei in suum regnū pertrahere nō
potest, hac uia ipsos aggreditur, Scit .n.
nullum hominem manere coram Deo
iustificatum, qui per inhaerentem iusti-
ciam in sese, coram Deo uere se iustifi-
catum esse credit & statuit.

Vt igitur semper Deo pro filio no-
bis donato grati simus, & Christo me-
diatori debitum honorem tribuamus,
legem perpetuo intueamur, & firmiter
statuamus ueram esse uocem Dei, di-
centis, Maledictus qui non &c. Et qui
reus est in uno, reus est omnium, Et
Christi solam iusticiam iudicio & iræ
Dei patris aduersus peccatum nostrū,
ceu Clypeum contra ignem consumen-
tem opponamus.

XXIII.

f. Vt perpetuo intueamur regnum
Satanæ in nobis, & huic fortiter repu-
gnemus, & strenue in nobis id destrua-
mus spiritu Dei, Et ut amissam imagi-
nem

nem Dei in hac tabula, ceu in speculo
semper aspiciamus & ad eandem à cla-
ritate in claritatem quotidie transforme-
mur per eundem spiritum habitantem
in nobis. Nam filius Dei homo factus
est & passus est, ut destruat regnum Sa-
tanæ in humana natura, & instauret re-
gnum Dei in genere humano, 1. Ioh. 3.
Matth. 5. Ephe. 3. & 4. Rom. 4. Per
fidem stabilimus legem.

XXIII.

iiij. Experientia Sanctorum testatur
pium cor nulla re excitari magis ad tim-
morem & obedientiam erga Deum &
inuocationem nominis eius quam cons-
sideratione primi articuli legis. Hæc
vera est instructio de spiritualibus ascen-
sionibus, de quibus Monachi multa in-
epta finxerunt. Nam Christianus cog-
itatione de essentia & voluntate Dei
mirabiliter per Spiritum sanctum ad ui-
tam Dei rapitur, & uitam mundi abo-
minatur.

XXV.

Euange

Euangelium etiam tres articulos
continet. 1. de Iustificatione.

Homo per solam iusticiam Iesu
Christi fide cordis apprehensi coram
Deo uere iustificatur, gratis, sine ul-
lis suis operibus, hoc est, habet remis-
sionem totius peccati originalis & om-
nium delictorum præteritorum, Et non
imputatur illi peccatum suum, sed im-
putatur illi à Deo iusticia filij sui media-
toris inter Deum & humanum genus
constituti.

Ita sicut homo sine ullis suis meritis
peccatum in se ex primo homine A-
dam propagatum habet, Sic & sine ul-
lis suis meritis Deus homini credenti in
Iesu iusticiam filij applicat, & eum hac
candida veste totum induit, donec om-
nia liniamenta imaginis Satanæ in ipso
prorsus deleat, & ipsum totum ad per-
fectam imaginem suam transformatū,
& filio suo per omnia corpore & anima
perfecte conformatum resuscitet in ex-
tremo die, & ipsum faciat Sacerdotem
sanctum,

sanctum, offerentem sibi hostias puras
in secula, sicut scriptum est in libro Dei
Apoc. 19.

XXVI.

ij. Articulus de regeneratione.

Homo per fidem Christi coram
Deo vere iustificatus, simul regeneratur
ad regnum Dei, per Spiritum sanctum,
Iuxta illud, Rom. 8. Quos iustificavit
Deus, eos & glorificavit, seu clarifica-
vit. Nam Euangelium non tantum
contionatur de remissione peccatorum
hominis nati ex Adam & de imputati-
one iusticiæ Christi, sicut multi perpe-
ram imaginantur, Sed de destructione
totius regni Satanæ in homine, quem
Lex ad imaginem diabolicam corruptum
esse ostendit, Et de instauratione totius
regni Dei in homine, quem Lex ad
imaginem Dei in principio creatum
esse ostendit.

XXVII.

Per Euangelium Deus imaginem
suam, ad quam hominem condidit, ho-
mini exhibet, In hoc quidem seculo

B tantum

tantum inchoatam, in illo uero perfecta
ctam.

XXVIII.

iiij. Articulus de Sacramentis.

Homo iustificatus in Baptismo per Spiritum sanctum, ad imaginem Dei regeneratur. Regeneratus homo à Deo per corpus & sanguinem Christi in cœna dominica sumptum Christo, capiti suo & corpori eius Catholicæ Ecclesiæ incorporatur, recreatur, confortatur, & filio Dei à claritate in claritatem per Spiritum sanctum, corpore & anima conformatur.

XXIX.

Sicut enim per uerbum vocale Deus regnum suum in Ecclesia sua operatur. Ita & per uisibilia Sacramenta efficax est in Ecclesia per Spiritum sanctum suum. Hæc qui contemnit, Deum ipsum contemnit, nec habet partem in regno Dei, Gen. 17. Hæc enim sunt signacula, seu sigilla iusticiæ fidei, teste Paulo Rom. 4.

Hi sunt

XXX.

Hi sunt fundamentales articuli Catholicæ fidei, & principales loci totius Theologiæ, quos credimus, docemus, confitemur & defendimus contra omnes portas inferorum.

XXXI.

Et cum catholica Ecclesia etiam nostram orationem ad Deum in fide Iesu Christi, & bona conscientia dirigimus dicentes.

Sanctè, Sanctè, Sanctè, DOMINE, Deus Adam & Abraham patrum nostrorum, Deus Prophetarum, Apostolorum & Martyrum, & sanctæ Catholicæ Ecclesiæ, & omnium nostrum. DOMINE Deus, atq; Pater dilecti filij tui, Domini nostri Iesu Christi, Agimus tibi gratias toto corde, per eundem unigenitum filium tuum, Dominum Iesum Christum, ex Maria uirgine per Spiritum sanctum conceptum in oppido Nazareth, natum in Betlehem, pas-

B ij sum &

sum & mortuum in Golgatha Ieroso-
limitana. Agimus tibi gratias toto cor-
de, quod una cum filio tuo Iesu Chri-
sto, nos ad imaginem tuam creasti, &
ex immensa bonitate tua æternam sapi-
entiam, iusticiam & beatitudinem tu-
am, per Spiritum sanctum tuum nobis
communicasti, Et à te ad Satanam la-
psos, eiusq; mancipia factos, ac ab ipso
ad imaginem suam corruptos, ex po-
testate Satanæ, & regno eius peccati &
æternæ mortis ex incomprehensibili
erga nos amore, per mortem dilectissi-
mi filij tui liberasti, Atq; per fidem ei-
usdem unigeniti filij tui, & mediatoris
nostri Iesu Christi, ad imaginem tuam,
per Spiritum sanctum tuum regenera-
sti.

Et regnum tuum æternæ sapientiæ,
iusticiæ & uitæ tuæ nobis restituens,
nos filio tuo per corpus & sanguinem
eius, nobis in sacrosancta cœna ipsius
datum incorporasti, Præparans nos
tibi in Templum sanctum, & æternum
per

per Spiritum tuum, habitantem in nobis,
propter solum filium tuum, ueram
& perfectam iusticiam nostram coram
te, Ac rogamus te toto pectore,
Pater noster, qui es
in caelis &c.

Impressum VVittebergæ,
Per Vitum Creutzer.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

9
193469

ULB Halle 3
004 396 014

Sp.

710

9

PROPOSITIONES THEOLOGICÆ DE LEGE ET
uangelio, in quibus summa & ordo Theologiæ
proponitur.

Alex Nabod.

putabuntur 25. die Octobris;

VVITEBERGAE.

M. D. L.

*Polysinus vno
tuo M. Danst
missit h. vno
vns.*

